Чыла эл пролэтар-шамыч, ушныза!

Лэнин-Сталин паша вэрч кучэдалаш йамдэ лий!

ВЛКСМ МАРОБКОМЫН ОРГАНЖЭ

№ 43 (479) 1937 ий 24 август, кушкыжмо № 43 (479)

МЮД пайрэмым сай показатэль дэнэ ваш лийаш

Шым кэчэ гыч, 1 сэнтьабрыштэ уло тӱньамбал рвээ калык МЮД кэчым пайрэмлаш тӱҥалэш.

Импэриалист сар жапыштэ МЮД пайрэм сар ваштарэш кучэдалмэ кэчэ лийын шогэн да кызытат тудын чапшэ пытэн огыл. Мэ раш шинчэна, тачэ огыл гын, эрла капиталист-шамыч сарым тарватат. Нуно кызытат тӱрлӧ сэмын шылтыкым кычалыт, эн ончычак Социалистичэский Совэт Ушэм ӱмбакэ кэржалташ шонат. Тидлан вэрчынак орышо сэмын сар ӱзгарым ыштат. Моло промышлэнность шотышто капиталист-шамыч шолдыргэн шогат гын, сар ӱзгар йамдылымэ пашашт вийан кайа.

Тыгэ капиталист-шамычын сарлан йамдылалтмашым Совэт Ушэмыштэ вэлэ огыл, уло тӱньамбал рвээ калык кэчэ йэда утларак да утларак ужэш да МЮД кэчын сар ваштарэш пэнгыдэ протэстым ышта.

Итальйан да гэрман фашизм эрык вэрч шогышо гэроичэский испан калык ваштарэш сарым ыштат. Тӱжэм дэнэ калыкым пуштэдат.

Орышо фашист-шамыч аралалт кэртдымэ йоча-шамычымат огыт чаманэ—лӱйкалэн пуштэдат.

Тыгак гэрман фашизмын сойузникшэ—йапон гэнэрал-шамыч Китай ӱмбак кэржалтыныт. Нуно гэрман фашизмын кӱштымыжӧ почэш китайыштэ олашамычым йӱлалтат, шалалтылыт. Китайын кугу пойанлыкшым шупшын налнэшт.

Чыла тыгай осал пашам тӱньамбалсэ рвээ шэмэр калык пэшак раш ужэш да ССР Ушэмын сар ваштарэш чарныдэ кучэдалмыжым сайын шинча. Тидлан вэрчынак МЮД кэчын ССР Ушэмым тыныс илышын тӱн энэртышыжлан шотлэн, тудым аралэн шогымыжым ончыкта. Шкэ выступлэньышт дэнэ рвээ шэмэр-шамыч ик ой дэнэ сар да фашизм ваштарэш улмылыкым ончыктат.

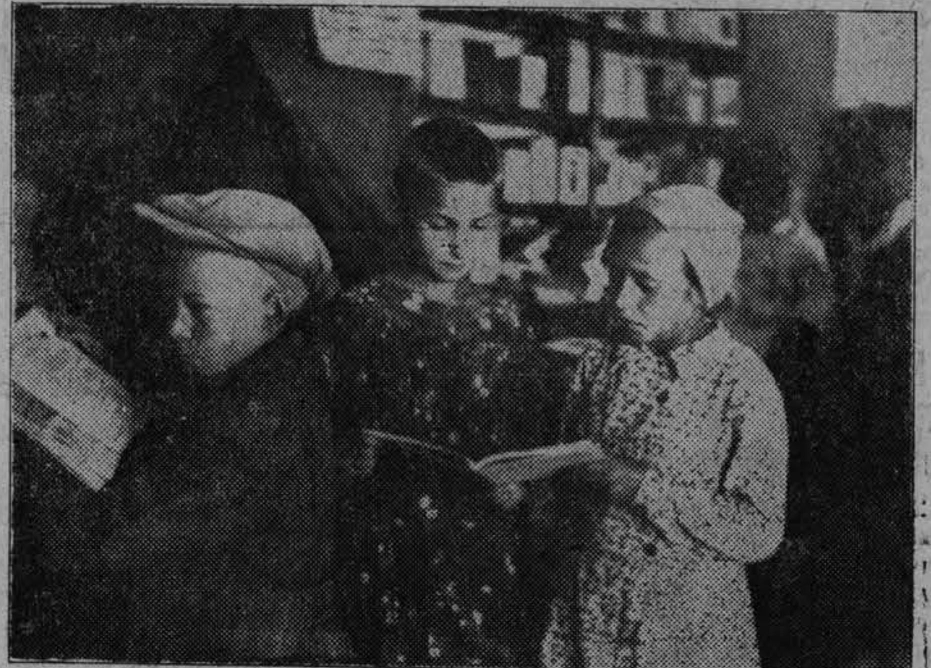
Совэт Ушэмыштэ рвээ шэмэрым налаш гын, тэнийсэ МЮД пайрэмым путырак кугу йывыртымаш дэнэ ваш лийэш. Тэний кугу Октьабрь пайрэмын 20-шо идалыкшым пайрэмлэна. Тидэ ик кугу йывыртымаш. Вэсыжэ—тэний Сталинский Конституцийым илышыш пуртымаш.

Мутат укэ, Сталинский Конституций рвээ калыклан пэш кугу пийал. Тидэ рвээ калыклан Вэрховный Совэтыш сайлаш шкэ кандидатшым выставитлаш правам пуэн. Тыгай права ик капиталист элыштат укэ.

Тыгак пионьэр да школьник-шамыч МЮД пайрэмым пэшак кугу йывыртымаш дэнэ ваш лийшаш улыт. Вэт тидэ кэчын МЮД пайрэм дэч посна адак кэнгэж каникул дэч вара тунэмаш тӱҥалмын пэрвой кэчыжыс. 1 сэнрьабрь кэчэ чыла школыштат йоча-шамыч рӱжгаш тӱҥалыт, нунын йандар йӱкышт школышто йонталташ тӱҥалэш. У тунэммэ ийым сайын ваш лиймаш—МЮД кэчылан—тидэ эн сай, эн шэргэ пӧлэк лийэш. Каникул жапыштэ канымэ дэч вара пионьэр отрьад-шамыч партий дэн комсомоллан шкэ прэданнэ улмыштым организованнэ да практик паша дэнэ ончыктышаш улыт. Практик пашашкэ тидэ сай да отличнэ отмэткэ дэнэ тунэммаш. Пионьэр отрьад-шамычын пашаштым образцовый корнышк шогалтымаш, школыш кэчэ кодыдэ да 100 процэнт коштэш, спортивнэ заньатым кӱлэш сэмын эртараш, партийын илышыжым тунэмаш, партийлан класс тушман-шамычым тӱжвак луктэш полшаш.

Шурно локтылшо ваштарэш кучэдалыт

„У вэр" колхозысо пионьэр-шамыч (Вэс-Шӱргӧ йал совэт, Морко район) шурно локтылшо врэдитьэл-шамыч ваштарэш кучэдалыт. Тэвэ ик кэчэ годым Алэксэйэв Н., Сэргэйэв К. да Григорйэв Борис нылкугу арлангым да вич игыштым пуштыныт. Чылажэ ындэ нуно 12 арлачым пуштыныт. Н. А.

Йошкар-Ола Когиз магазиныштэ учэник-шамыч Йэрмолин Аркаша (НСШ, 3-шо группо), Дружинина Эмма (тӱналтыш школ, 4 группо) да Усынина Ньура книгам налэдат. Фото Рыбаковын.

Крымысэ „Артэк" пионьэр лагэрыштэ канышэ испан йоча группын Сталин йолташлан колтымо саламжэ

Тӱньамбал пролэтариатын шэргэ да йӧратымэ вождьшо, ачажэ—СТАЛИН йолташ!

Гэрманий дэн Италий фашист интэрвэнт-шамычын мэмнан шэргэ родинынам провокацийым ыштэн уждымо сарыш шупшылмышт жапыштэ, мэмнан ачана да иза-шамычнан мэмнан калыкын эрыкшэ да нэзависимостьшо вэрч крэдалмышт жапыштэ, мэ Тыйын инициативэт почэш унала принимэтлышэ да чудэснэ Совэт Ушэмын толшо испан йоча группо, сарым ыштымэ шучкылык дэн орлыкым вашкэ мондэн кэртна.

Мэ ныл тылзэ годым Шэм тэҥыз сэрыштэ, Крымын пэш сылнэ пусакыштыжэ улшо „Артэк"пионьэр лагэрыштэ илышна.

Мэмнан илышна йомакла эртыш: мэ йӧратымаш да шымалымаш дэнэ авыралтынна. Мэ физичэский пэнгыдэмна, сайэмна да культурно да кӱлэшан навыклан кугун тунэмна: волэйбол, городки дэнэ модаш тунэмна, физкультур дэнэ заниматлаш тунэмна, винтовкым, противогазым тунэмна, лӱйкалаш да пэрвой полышым пуаш тунэмна. Тӱрлӧ кӱйым, кушкылым, тӱрлӧ насэкомыйым погэна, тэхник кружоклаштэ паша ыштэш тунэмна, утларак тӱрлӧ авиамодэльым ыштэш йӧраташ тунэмна. Мэ тидэ жапым нигунам шоны дымын эртарышна. Совэт пионьэр-шамыч дэнэ пэш шокшын да ласкан кылым ыштышна. Мэ нунын дэнэ пырльа Крымын пэш сылнэ вэрлашкыжэ экскурсий дэнэ коштна.

Мэ, Москошто тыршэн тунэмаш тӱҥалмаш нэргэн шонэна. Мэ, йӧршэш у культурлан тунэмаш шуаш ӱшанэн шогэна. Мэ чыла шэмэрын эрыкшэ да пийалжэ вэрч пэнгыдын кучэдалашлан шинчымашым налаш ӱшанэна.

Мэмнан коклаштэ, элыштына сар ыштымылан йӧршэш тунэмдымэ дэн шагал тунэмшат уло. Но тидэ ындэ мэмнам ок лӱдыктӧ. Мэ пӱтынь тӱньамбал пашазын родиныштыжэ улына, тушто мланна эрэак полшэн шогат да йӧратат.

Мэмнан эллан да мланна, йоча-шамычлан, Тыйын чыла ыштымэтлан мэмнан могырым пэш чот тау каласэн вашмут пумаш гына лийын кэртэш. Мэ Тыланэт тыгай торжэствэннэ обэщаньым пуэна: мэ сайын тунэмаш тӱҥалына, мэмнан повэдэньына дэн дисциплинна пэш сай лийэш.

Мэмнан шӱмыштына улшым чылажымат Тланэт личнэ каласаш. Тыйым ужаш шонымаш да жэланьына уло.

Мэ шкэнан письманам тыгэ кычкыралын копартэна:

Вийан лийжэ мэмнан ачана да тангна Сталин йолташ!

13 августыштo Сэрго Орджоникидзэ лўм Лэнинград судостроитэльнэ заводышто арктикыштэ коштшо „Иосиф Сталин“ лэдоколым вўдыш волтэныт. Сўрэтыштэ: „Иосиф Сталин“ вўдыш колтымо дэч ончыч стапэльыштэ.

Фото Ханкинын (Сойузфото).

Моско—Сэвэрный Амэрик пэрэльотым организоватлышэ правитэльствэнкэ комисс дэч

21 августыштo амэрикан льотчик Маттэрн „Н-209“ самольотым кычалаш пэрвой чоҥэштэн ончэн. Тудо тыгэ увэртарэн: Фэрбэнкс гыч 148 мэридиан дэнэ сэрыш шумэш да варажым широтан 75 градусшо шумэш Лэдовитый окэан ўмбач чоҥэштэн. Тушэчын 150-шэ мэридиан дэнэ Барроун мысыш шумэш сэрыш ончэн пӧртылын (157-шэ мэридиан дэнэ). Тидэ участкыштэ нимомат мумо огыл.

„СССР Л-2“ самольот Вилкин экспэдицийгэ Форт-Смитыш (60 градусан широта, Западнэ канадэ) толын шуын. Льотчик Грацианский йолташ „Н-207“ самольот дэнэ Дудинкэ гыч Пӓсинэ эҥэр воктэнсэ Крэсты посьолкыш чоҥэштэн.

Шэвэльэв йолташын москосо отрьад экспэдицийжэ йигэчэ начарлан кӧра пробно чэнэштэн огыл.

„Красин“ лэдокол Барроу мыс гыч 8 мильлан сэвэрыштырак ий коклаштэ шога. Йиэнлан кӧра сэр дэкэ мийэн Задков йолташын самольотшылан йўалалтышым йастарэн огэш кэрт.

(ТАСС).

„Н-206“ самольот сэвэрыш чоҥэштaшлан кэлыштаралтэш

„Н-206“ комфортабэльнэ гидросамольот Главсэвморпутьын Красноиарск—Игарка пассажир авиолинийыш пашаш колташ палэмдалтын ыльэ. Лэванэвский йолташын самольотшым кычалмаштэ участвоватлаш заданым налмэк, машиным пэш вашкэ пужэн оборудоватлымэ. Кужу волна дэнэ пашам ыштышэ аварийнэ радиопэрэдатчикым шындымэ. Приомлан радиокомпасым кэлыштарымэ. Пассажир кайутлаштэ йэшартышан аэронавигацион прибор шындалтэш. Машина гыч налмэ заданьэ шуктaш кўлдымашым чыла корандалтэш. Самольотыш польарнэ обмундирований дэн продовольство запас опталтэш.

Совэт Ушэм гэрой Головин йолташын гидросамольот экипажшэ Сэвэрнэ отвэтствэнэ рэйслан пытартыш йамдылалтмашым мучашкэ шукта.

(ТАСС).

ЭСЭН ЛИЙ, МОСКВА!

ИСПАН ПИОНЬЭР-ШАМЫЧ АРТЭК ГЫЧ ТОЛЫНЫТ

Ындэжым мэ Москошто улына! Корнышто улмына годым пытартыш йўд пэш кужун чучо. Мэмнан коклаштэ иктынат омыжо ыш шу. Станций да йаллаштэ кузэ тул волгалт шогымым мэ вагон окна гыч чытэн кэртдэ ончышна.

Вот тэвэ, кужун вучымо Москва! Кузэ мэ куанэн, йывыртэн улына! Шонымына шуо. Вашкэ мэ Лэнин мавзолэйым, Красный площадьым да Сталин йолташ илымэ вэрым—Крэмльым ужына.

Ныл тылзат пэлэ мэ кэчан Артэкыштэ, Шэм тэҥыз сэрыштэ канышна, модна, йўштылна, самольот-шамычын модэльжым ыштышна, спорт пaшa дэн заниматлышна, ургыштaш тунэмна, вэсэла муро-шамычым мурышна.

Тидлан чыла мэ совэт правитэльствым да йоча-шамычын кугу танжым Сталин йолташлан тау мутым каласэна. Мэ Москваштэ дворэц гай сылнэ пӧртыштӧ илаш да тунэмаш тўҥалына, тидланат мэ тудлан таум каласэна.

Мэмнан эн кугу шонымаш—шэргэ Сталин йолташым кэч шинча тўр дэн да ужаш ыльэ. Кунам мэ совэтский пионьэр-шамыч дэнэ пырльа Красный площадьыш парадыш кайэна, мэмнан шонымына шуэш мaнын ўшанэна. Уло йўкна дэнэ кычкырэна: „Вива камарадо Сталин!

Испан пионьэр-шамыч: Амэлийа Бэрнальдо дэ Кирос, Лаута цэ Льа Рокэттэ.

Москва.

Авиацэ кэчэ—Йошкар-Олаштэ

18-шэ август. 9 час эр. Йоча, пионьэр, тунэмшэ-шамыч тачэ чыланат куанымэ тўсышт дэн рат дэн шогалын аэродромыш ошкылыт.

Аэродром трибуныштo рэспубликын руководитэльжэ-шамыч. Митингым ВКП(б) Горком сэкрэтарь Микин йолташ почо да совэт авиацын вийжым, сэнымыжым, ончык каймыжым каласэн пуыш.

Митинг дэч вара учльотовэц-шамыч Йошкар-Ола аэроклубын ончык каймыжым да пашa штымыжым ончыктэн пуышт. Парашьутым, самольотым умылтарышт. Высший пилотаж фигур-шамычым ончыктышт.

Тидэ жапыштак калык тўшкашкэ эркын гына грузовой автомобиль пура. Автомобильыштэ Йошкар-Ола район, Ошўргӧ йал совэт „Ударник“ колхозын хоровой кружокшо. Кружокым Бэльайэв йолташ вуйлата. Хоровой кружок кумныл мурым мурэн пуыш да нуным Нужйал йал-совэт Лэнин лўмэш колхозын хоровой кружокшо алмашта.

Авиацэ кэчэ—Йошкар-Ола аэродромышто.
Сўрэтыштэ: Инструктор самольот нэргэн умылтара.

Кайэна тунэмаш

Эртэн кайыш шокшо пагыт,
Вот толэш пойан сэнтьабрь
тылзына.
Ты кэҥэжым куан дэнэ шўмна
тэмын,
Ындэ вуча сай пагалымэ школна.
У вийнажэ сита мэмнан
тунэмашна,
Каныш жапым эртарышна
вэсэлан.
Иктым лачак шонэн пыштэн
мэмнан ушна
Тунэмаш отличнэ гына чылалан.

Дэткор—Фэдотов Йыван.

Парашутист Кайтанов йолташ. Тудо 28 иэульышто 9800 мэтр кўкшыт гыч тӧрштэн. Чылажэ 423 кана тӧрштэн.

„Спартакын“ йоча футбол командыжэ СССР-штэ пэрвой вэрыш лэктын

Йоча футбол командэ-шамыч кокла гыч Совэт Ушэмыштэ пэрвой вэр налшаш вэрч чылажэ 44 командэ участвоватлэн. Тунам эшэ „Спартакын“ йоча командыжым иктат шинчэн огыл.

Модыш мучашыш лишэммэ сэмын „Спартакын“ командыжэ пэнгыдэм толын. Финал шуын. Спартаковэц-шамычын корнышкыжо эн талэ противник—Лэнинградын йоча командыжэ шогалын.

Лэнинград командым „Спартакын“ командыжэ 5:0 шот дэнэ сэнгэн. Тыгэ „Спартакын“ командыжэ йоча командэ-шамыч коклаштэ Совэт Ушэмыштэ пэрвой вэрым налын.

Модын чарнымэкэ „Спартакын“ командыжлан СССР Совнарком пэлэнсэ физкультур да спорт Пўтынь Ушэмысэ комитэтын хрустальный кубокшым пумо.

Вэлотур участник-шамыч Минскыш толын шуныт

21 августышто совэт вэлотур участник-шамыч Минскысэ финишыш толын шуныт. Чэрэтан этапыш эн пэрвой спартаковэц Чистьаков толын шуын. Тудо Могильэв гыч Минск коклаcэ 193 киломэтрым 6 часат 44 минут 30 сэкунд кайэн. Тудын почэш финиш лэнтыш вэлотур лидэр ордэноносэц Рыбальчэнко толын шуэш. Кумышолан оборонно наркомат командын гонщикшэ Вэршинин толын.

Дорожный машина дэнэ толшо группо гыч финишыш гонщик-шамычын вуйлатышышт спартаковэц Букрэйэв толын шуын.

Минскышто вэлотурышто участвоватлышэ-шамычын торжэствэнэ вашлийтыт. Нунын ончылно Москош шумэш адак 960 киломэтрым кайшаш уло.

„Йамдэ лий“ 2-шо могыр.

СЭДОВ ВАСЛИЙЫН ДНЭВНИКШЭ ГЫЧ

30 ийунь. Шошо пэлэдалт шогымо годым мый испытаньым кучышым. Испытаньэ эртэн кайыш. Мый каваш чонэштышэ варасэм ганьэ лийым. Кузэ ом куанэ: испытаньым сай эртарышым. 2 отличнэ, 3 хорошо отмэткэ-шамычэм уло. Ударник улам. А ударникым лагэрыш, тулэч моло вэрлаш колтат.

1-5 ийуль. Альбомым сӯрэтлэн пытараш кӱлэш ыльэ. Тидэ жапыштэ альбомэмым сӯрэтлэн пытарышым.

Вэс пашамым йоча-шамычлак йӱштылмӧ годым луктын пыштышым.

— Йоча-шамыч, —маньым,— айста тӱрлӧ шудым, лывым, копшангым кучэн коштaш тӱналына. Тидэ пэш сӧрал паша. Шыжым чыла погымынам школлан пуэна!

— Кӱлэш, кӱлэш!—кычкыральыч йоча-шамыч.

Мэ эрлашыжымак чодраш кайышна. Чодра эгалт шога. Мэ пэлэдыш, шудым, лывэ-шамычым погышна.

Эрлашыжым кол кучаш мийышна. Кок кэчэ гыч понго погаш куржна. Йужо кэчэ мый пионьэр пӧртыш, киного коштым.

28 ийуль, „Таир“ лагэрыш кайаш увэр тольо. Тачсэ кэчэ мыйын кумылэмым кава помышышко кӱзыктыш. Моткоч куанэнам.

29 ийуль. Лагэрыш кайаш йамдылалтым. Ындэ мый тӱрлӧ вэр гыч погынышо йоча-шамыч дэн пырльа илаш тӱналам.

30 ийуль. Автомобиль дэнэ „Таирыш“ кайэна. Йошкар-Ола кийэн кодо. Вашкэ пӱртӱсын сылнэ вэрышкыжэ толын вочышна.

1-2 август. Йоча-шамыч йырваш мӱкшла лагэрыш погынат. Сандэнэ тидэ кок кэчыштэ рэжим ыш лий.

3 август. Эрдэнэ 5 минут зарьадкэ лийэ. Шӱргым мушмэк линэйкыш шогална. Пуч йӱк уло лагэрым шэргылтарыш. Флагат лойгыктэн кӱш нӧлталалтэ. Тидын дэнэ лагэр илышна тӱнгальэ.

Лагэрыштына 5 отрьад. Мый 3-шо отрьадыштэ улам.

Пэрвой кэчылаштэ пионьэр шкэнжым кузэ кучымо нэргэн кутырымаш лийэ. Мыйат лэнинэцла у койыш дэнэ уло йоча-шамыч коклаштэ у пашам ыштылам.

Тӱрлӧ кружок пашам ыштaш тӱнгальэ. Мый ЮВС дэн авиа кружокыш пурышым. Кружокышто лудын да тракторын схэматичэский модэльыштым ыштышна. Авиамодэльымат ыштышна.

Тэвэ оборонно значок-шамычланат нормым сдайаш тӱнгална. Мый нӧргӧ вийэм дэнэ кӱлынак пижым.

16 август. Тачэ мэмнан поход. Иоча-шамыч чыланат лым лийын огыт кэрт, корнышто кайшаш нэргэн кутырат. Кокшайскыш шумэш 18 киломэтрым ошкэдаш кӱлэш. Мэ тидэ задачым тӱрыс шуктышна.

18 август. Тачэ авиацэ кэчэ. Мэмнан куанымэ кэчэ. Эрдэнэ млaнна оборонно значок-шамычым пуышт. Мыйын онгэмыштат кум значок йылгыштарaш тӱнгальэ. Кызыт ПВХО, БГСО, ЮВС значок-шамычым нальым. БГТО дэн иймэ нормым альэ сдайэн омул.

8 йочам Йошкар-Ола аэродромыш колтaш ыштышт. Тыштэ мыйымат сайлышт. Мэ тунамак Иошкар-Олаш лэктын кудална.

19 август. Мэ адак Таирыш пӧртылна.

25 августышто ышкэнан лагэр илышнам пытарэна. Вашкэ у вий дэнэ тунэмаш тӱналына. Мыйын вийэм у тунэммэ ийлан тӱрыс сита.

Йошкар-Ола 5 №-ан ПКШ.

Сӱрэтыштэ: Корьаково НСШ-ын VII-шэ классыштыжэ тунэмшэ Ваньа Ксэнов аважэ дэнэ кинга магазин гыч у тунэммэ ийлан книгам налын кайа.

Фото Чуршуковын.

МЫЙ САИ КАНЫШЫМ

Мый кодшо тунэммэ ийым „хорошо“ да „отличнэ“ отмэткэ-шамыч дэнэ тунэм пытарышым. Сандэнэ мыйым рэспубликан пионьэр лагэрыш—„Таирыш“ колтышт.

„Таирыштэ“ 5-шэ кэчыжлан лагэр начальник шкэ дэкыжэ ӱжыктыш.

— Тыйым Москошко экскурсийыш колтэна,—маньэ тудо.

Мый моткоч чот куанышым. Мэ 9 ийульышто куанэн Иошкар-Олаш мийышна.

8 ийуль. Кӱшнӧ кэчэ шыргыжэш. Мэат кэчэ гайак шыргыжына... Пойэзд кожгэ тарваныш. 9 числаштэ Москош мийэн пурышна. Мэ вик трамвай дэнэ „Цэнтральный дом юного туриста“ манмэ вэрыш чымалтна.

6 кэчэ Моско олам куанэн ончэн коштна. 15 ийульышто Бубнов йолташ дэкэ мийышна. Тудо мыланна пӧлэкым пуыш. Шэмэр калыкын рӱдӧ олажэ моткоч сылнэ. Моктэн шэрэт ок тэм.

Моско гыч толмэкэ „Таирыш“ канаш угыч кайышна. Тэнийсэ канымаш мылам ончыкыжат „отлично“ тунэмаш пэш кугун полша.

Тудым мый нигунам ом мондо.

Лихачэв В.

У Торьал ПКШ.

Авиамодэлист-шамычын сорэвнованьышт пытэн

Коктэбэльыштэ (Крым) эртышэ авиамодэлист-шамычын Путынь Ушэм XI-шэ сорэвнованьышт пытэн. Тушто чылажэ 250 самырык авиамодэлист-шамыч участвоватлэныт. Нуно пэлэнышт 300 утла модэльым кондэныт, тудын кокла гыч 60 модэльжэ бэнзин дэнэ чонгэштышэ изи моторан.

Тидэ сорэвнованьыштэ тошто рэкордым сэнгэн у ушэмысэ рэкордым ыштэныт.

Пэтровын (Лэнинград) бэнзинын моторан модэльжэ 14 километрат 370 мэтрым чонгэштэн. Рудомэтовын (Новосибирск) гидромодэльжэ, Макушинын (Озанг) писын чонгэштышэ модэльжэ да льотчик Панышэвын эргыжын бэнзин моторан модэльжэ кугу рэзультатым ончыктэныт.

Арсик культурно ила

Арсик культурно илаш тунэмын. Тудын шкэнжын посна шӱрго шовычшо, малымэ вэржэ, кӱмыж совлажэ да пӧлбмжо уло. Пӧрт кӧргым йэшышт арун кучат. Окнаштэ тӱрлӧ сат дэн занавэскэ сакымэ.

Гэрасимов Саньу.

Вэликополь ПКШ, Оршанкэ район.

Комсомольск оласэ пашазэ-шамычын пионьэр лагэрыштыжэ (Дальнэ восток).
Сӱрэтыштэ: рэдколлэгий лагэрнэ пырдыж газэтын чэрэтан номырыжым йамдыла.

Е. Соколовын фотожо.

74

ИСПАНИИ ФРОНТЛАШТЭ

Иӱдвэл фронтышто, Сантандэр да Палэнсийскэ провинцийын границыштыжэ, 18 августышто пэш тала кучэдалмаш лийын. Матьэжник-шамыч пэнтыдын пижынит гынат, Итальйан да мароккан часть-шамычын налмэ йатыр кӱкшытым рэспубликанэц-шамыч мӧнгэш налынит. Фашист-шамыч куржынит да окоплаштэ шуко колышым, тыгак сар ӱзгарым кодэнит.

17 августышто эрдэнэ матьэжник-шамыч Сантандэрыш бомбым кышкэнит. Бомбо дэнэ шуко пӧрт шаланэн. „Альмирантэ Сэрвэро" лӱман фашист крэйсэр Сантандэр дэкэ лишэмаш тӧчэн, но рэспубликан авиацын самольотышт вашкэ гына мӧнгэш савырэн колтэнит.

Рӱдӧ фронтышто ты кэчылаштэ кучэдалмашак лийын огыл.

Испан пашаштэ „нэвмэшатэльствэ" политикэ фашист интэрвэнтшамычлан шуко жап годым пэш сай ширмышт лийын шогыш гын, кызыт йӧршэш сӱмырлымашкэ шуын. Тидэ утларакшым нэвмэшатэльствэ Тӱньамбал комитэтыштэ, англий правитэльствын комитэтыш пумо компромиссэ планым кэнгашымэкэ раш лийэ.

...„Англий правитэльствын компромиссэ план дэнэ выступатлаш вашкыш, кудын содэржаньыжэ фашист государствын интэрэсшылан гына отвэчатла". (211 №-ан „Правда").

Португалий Чэхословакий дэнэ дипломат кылым кӱрлын

Португалий Чэхословакий дэнэ дипломат кылым кӱрлын.

Португалий Чэхословак Збройовка войэннэ заводлан пульэмот ышташ кугу заказым пуэн ыльэ. 5 августышто Чэхословак правитэльствэ Лиссабоныш тыгэ увэртарэн: Заказым, Португалий тидэ оружийым нимогай обстойатэльствыштат испан мӓтэжник-шамычлан ок пу гын вэлэ шукташ лийэш. Тидыжэ „испаний шотышто Чэхословакийын моло эл-шамыч коклаштэ кэлшымашым пудыртыдымашлан ӱшанэн шогаш лийжэ" манын кӱлэш ыльэ. Тидлан лийын Португалий Чэхословакий дэнэ дипломат кылым кӱрлаш рэшитлэн.

18 августышто Португалийын Прагаштэ улшо посланникшэ Чэхословакий гыч лэктын кайэн. Чэхословакийыштэ португалийын интэрэсшым шуктымо пашам итальйан посланниклан пуэн кодэн.

Гэрман пэчать Португалий дэн Чэхословакий коклаштэ дипломат кыл кучымым кӱрлмӧ нэргэн мом воза

Гэрман пэчать, Португалийын Чэхословакий дэнэ дипломат кыл кучымаш кӱрлмыжым кэлшышылан шотла да тидэ пашаштэ Чэхословакийым титаканэш шотлаш тӧча. Португалийын заказшэ почэш ыштэлтшаш пульэмот испан мӓтэжникшамычлан ок кай манын ӱшандарымашым Португалий правитэльствэ пуаш отказатлэнат Чэхословакий правитэльствэ заказым шукташ разрэшитлэн огы л. Португалий правитэльствэ Чэхословакий дэнэ дипломат кыл кучымашым кӱрлмыжӧ дэнэ тидэ пульэмотым Испанийсэ фашист мӓтэжник-шамычлан йамдылмыжым рашак ончыктыш. Фашист мӓтэжник-шамыч Чэхословакийын пульэмот ышташ отказымышт дэнэ кугу энгэкыш как огыт логал. Тидэ нэргэн гэрман пэчать викак воза. Гэринглан лишнэ улшо эссэн „Националь цэйтунг" тыгэ воза: „Воштылтышан отказатлымашышт дэнэ мом ыштэн кэрташ ӱшанат? (Оружий ышташ отказымышт дэнэ)". Португалий да моло эл-шамыч Прага дэч зависитла манын шонат? Факт тугак кодэш: коклаш пурыдымо нэргэн, оружийым ужалаш огыллан эмбаргом аралымэ нэргэн да моло пэш мотор койышлан Чэхословакий шижмаш—тидэ чылажат пэш почэш кодмаш да садланак впэчатлэнийымат пуэн ок кэрт". Тидэ шот дэнэ гэрман пэчатьат Португалийын фашист мӓтэжник-шамычлан колташ пульэмот заказ ыштымыжым признатла.

ШАНХАЙЫШТЭ КИТАЙ ВОЙСКА ЙАПОНЭЦ-ШАМЫЧЫМ ШЫГЫРЭМДЭНАК ШОГАТ

19 августышто кэчывалым Ханкьйу районышто пэш чот кучэдалмэкэ китай войска эрвэлышкыла тарванэн. Нуно Ханкьйу районышто тидэ направлэньэ дэнэ кайыштла Ианцзыпу-Род урэмысэ йапон частьым пӱчкын налнэшт.

Шанхайын вэс частьыштыжэ—Чапэйыштэ—китай войска казарма-шамычым авырэнит. Туштто корабль гыч толшо йапон часть-шамыч улыт. Тидэ казарма-шамычым китай войска-шамыч орудий дэнэ лӱйкалат.

Касвэл Китайыштэ Наньноу ола лишнэ Бэйпин-суй-йуань кӱртньӧ корно ӱмбалнэ йапонэц-шамыч проходым налаш тӧчэнит, но кэртын огытыл. Китай войска нунын чыла атакыштымат чактарэн. Иапонэцшамыч кокла гыч 5 тӱжэм йэн колэн.

Шанхай урэмлаштэ йапон шпион-шамыч шӱдӧ дэнэ шэнгын коштыт. Нуно калык коклаштэ паникым шарат, общэствэннэ кипатильник-шамычым отравитлат. Тидэ пытартыш кок кэчылаштэ прэступлэньэ вэрыштэ 30 йапон шпионым кучымо. Нуно вӱдым отравитлаш тӧчэнит.

Сар шогымылан кӧра (Иапон Китай ӱмбак пижын) нинэ кок эл коклаштэ сату ужалкалмашат йалтак чарнэн. Шуко йапон фабрик-шамыч заказ дэч посна кодынит. Китайыштэ, йапонын ожсо тэкстильнэ машиным ыштымэ олмэш, ындэ сар ӱзгарым ыштылыт.

Шовыч дэнэ модмаш

Модшо-шамыч кок партийлан шэлалтыт. Кок партийжат шэрэнгыш строитлалтын, сӱрэтыштэ ончыктымо сэмын площадкын кок мучашкыжэ шогалыт. Площадкэ кыдалан линий тӱрэш пӱкэным шындат, тудо пӱкэныш йошкар шовычым пыштат. Пӱкэн воктэнэ свистокым кучэн судьйа шога. Тудо модыш кузэ каймым шэклана.

Судьйан свистокшо почэш шэрэнгын тидэ вэл тӱрыштыжӧ улшо модшо-шамыч шкэ противникыштын линийышт дэк куржыт, (тидым стрэлкэ дэнэ ончыктымо). Куржшо дэн йыгырэ шогышо модшо-шамыч пурла кидыштын ончычо шуйэн шогалыт. Куржшо йэнг противникын линийжэ дэкэ толын шуэшат, кидым ончычо шуйэн шогалшэ йэнгын копажым сова. Вара пӱкэн дэкэ йошкар шовычым налаш куржэш. Пӱкэныштэ кийшэ йошкар шовычым налын шкэ вэрышкыжэ куржаш тырша. Тудын вашта рэш улшо шэрэнгэ гыч куржшо противникат тидымак шукташ тырша. Модшо кокла гыч иктаж кудыжо шовычым налэш гын, тунам вэсыжэ шовыч налмым тушанак руалтэн кучаш тырша. Кучэн кэртэш гын шовыч пӱкэныш пышталтэш да кок модшо шамычат вэрышкышт куржыт. А модшо кокла гыч иктаж кудыжо шовычым налын шкэ партийжын линийжэ коч куржын шукта гын, тунам тудын партийжылан судьйа очком шотла.

Чыла модшо-шамычын ик кана гыч куржын шуктымэкышт модыш пытымылан шотлалтэш. Кудо партийын очкожо утларак лийэш, тудо партий модын налэш. Тидын дэч вара модышым угыч тӱнгалаш лийэш.

Модмаштэ чыла ӱчашымашым, кэлшыдымашым судьйа лончыла. Тудын пунчалжэ кок вэлсэ партийланат обйазатэльнэ лийын шога. Сандэнак судьйалан тидэ модышым сайын шинчымым шогалтыман.

Тидэ модышым „Колхозные ребята" газэт гыч кэлыштарэн кусарымэ.

Врид. отв. редактора—
А. З. РЭЧКИН.

Упол. Марлита № А—250. Тираж 7360 экз. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком орган. Савыктышэ „Марий Коммун"